

ik heb geen mens...

- * Intochtslied 446: 1, 2 en 5
- * stil gebed
- votum en groet

***Onze hulp is in de naam des Heren die de hemelen en de aarde gemaakt heeft, die trouw is en trouw blijft en niet laat varen het werk van Zijn handen.
Genade zij u en vrede van God onze Vader en van onze Here Jezus Christus, in de
gemeenschap met de Heilige Geest.***

- * lied 382: 1 en 3
- Genadeverkondiging Jesaja 44:22
- Lied 382: 4 en 5

- * gebed om de Heilige Geest
- * bijbellezing: O.T. Ps. 142
- N.T. Joh. 5: 1-18

- * lied 528
- * preek n.a.v. Joh. 5: 6b.
- * lied 562
- * gebed/voorbede

- * slotlied 555
- * zegenbede

***De Here zegent u en behoedt u,
de Here doet Zijn aangezicht over u lichten en is u genadig,
de Here verheft Zijn aangezicht over u en geeft u Zijn vrede.***

liederen uit de bundel van Johannes de Heer

Ik weet niet hoe vertrouwd u bent met het evangelie van Johannes, maar aan het einde van dit evangelie schrijft hij (in hfdst. 20: 30 en 31) het volgende: *Jezus heeft nog wel vele andere tekenen voor de ogen van zijn discipelen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek, maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam.*

Ik kan niet duidelijker zeggen waar het in deze preek om gaat - waar het so wie so in de verkondiging van het evangelie, ja, in het geloven in het algemeen en in de gelezen geschiedenis van de genezing op de sabbat in het bijzonder om gaat: Het gaat om **leven**.

De centrale vraag, waar uiteindelijk ieder mens voor komt te staan, is: Heb ik *Het Leven*. En dan kom je automatisch uit bij: de zin of de onzin, het absurde van het menselijk bestaan, van jou, mijn persoonlijk bestaan - terwijl Johannes suggereert dat *Het Leven* pas te vinden is in zijn naam, de naam van Jezus Christus, de Zoon van God.

Laten we daarom maar direct heel persoonlijk worden:

Is uw, jouw leven 'het leven waard'?

Heeft het zin, of ervaart u, jij het als absurd, nog sterker als een wrede grap van God...?!

En bij dat laatste kunnen we ons in deze tijd waar we spreken over menswaardig en mensenwaardig leven, terwijl we dan met name het lijden in zijn veelkleurige vorm en verschrikking voor ogen hebben, misschien best iets voorstellen....

Kijk om je heen, doe je ogen maar open en wat zie je een ellende - van het nieuws tot misschien heel direct in je familie, je gezin.

Wat denkt u zou de opbrengst zijn als ieder van ons nu de gelegenheid kreeg om in dit kader eens te getuigen...

Zou je dan niet heel dicht in de buurt komen van wat we in de geschiedenis van Johannes 5 tegen komen:

een *opeenhoping* van menselijk drama en nota bene daar in die... *Godstad* - Jeruzalem, in Bethesda, vijf zuilengangen vol!

Of, zoals Johannes zegt:

'daarin lag een *menigte* zieken...', en dan is het misschien maar wat waar wat ik bij de bestudering van dit gedeelte voor de preek las, dat het niet *alleen* maar gewone lichamelijke ziekten waren, maar gelet op dat Griekse woord voor 'zieken' het ook ging om lichamelijke klachten veroorzaakt door psychische problemen - nou, daar kan elke arts ons heel wat van vertellen, terwijl menigeen van ons daar direct of indirect waarschijnlijk ook mee vertrouwd is! Wat zijn er een 'blinden', 'verlamden', 'verschrompelden' ook vandaag in dubbele zin! Een menigte! Zuilengangen vol!

En wat deed men toen?

Men zocht 'leven'..., die drang zit nu eenmaal in elk mens, want zo'n 'blind', 'verlamd', 'verschrompeld leven, een leven in de kreukels, is toch niet het leven dat je je voorstelt - wat je '*het leven*' noemt?!

Toen zocht men dat ondermeer daar in Jeruzalem in Bethesda: 'huis van heling', of: 'huis van barmhartigheid'!

Laten we in gedachten houden dat het hier om Joden gaat, gelet op de context van deze geschiedenis om *vrome Joden*...

Dus ook onder hen kom je ellende tegen net als onder 'de gelovigen van nu'. Stel u even de situatie van toen voor.

Zie het even voor u, dat gebouw met zijn vijf zuilengangen dat niet zo ver van de tempel - het religieuze centrum van het volk - gelegen zal hebben.

Hebt u zich wel eens afgevraagd: 'waarom waren ze niet daar in de tempel, waarom juist hier'. Zou het te ver gaan als je stelt dat de situatie van toen veel weg heeft van de situatie van nu, een situatie uit te drukken in de vraag: 'is er nog heling *in het huis van God* te vinden'?

Op misschien een steenworp afstand was daar de geestelijke crème de la crème te vinden: geheiligde priesters, geleerde Farizeeën, Schriftgeleerden, Sadduceeën - mensen die, naar eigen zeggen, precies wisten hoe God alles had bedoeld.

Ze stonden dicht bij God, lieten zich zelfs voorstaan op hun vroomheid; de dienstdoende priester kwam zelfs in het allerheiligste - voor Gods aangezicht!

Waarom was deze 'menigte ellende' uit Johannes 5 niet daar. Wat zou het een volle, met een voor ons passend begrip gezegd: kerk zijn geweest! Wat zou de lucht gezinderd kunnen hebben van

verwachting, want in het vervolg van hoofdstuk 6 lezen we waar de geestelijkheid van toen mee bezig was: met *het leven*, wat zij zochten en zelfs (volgens Jezus' woorden) beweerden gevonden te hebben: 'gij onderzoekt de Schriften', zegt Jezus tegen hen, 'want gij meent daarin *eeuwig* leven te hebben...' (vers 38).

Daar was dan toch iets te verwachten, uit te delen?!

Had er daarom niet vandaar geroepen moeten worden: 'mensen kom hierheen, 'God is hier, hier in ons midden!' 'Kom weg van die plek waar de barmhartigheid, de heling maar voor de enkeling is, kom weg uit dat huis in het huis van God!'

Want hebt u zich vervolgens wel eens afgevraagd of de werking van God was/is zoals van Bethesda beweerd? Zo af en toe een engel die het water beweegt en wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Is dat God?? Ligt daarin *het leven*? Is elke genezing dan niet wreed ten opzichte van wie niet geneest? Hebben we dan inderdaad niet te maken met een wrede God?

Dit Bethesda was een soort Lourdes van vroeger. Een bedevaartplaats waar een zogenaamde engel in plaats van als een soort Jomanda het water instraalt, het water beroert. Het was een oord van bijgeloof zoals zoveel te vinden in het Oosten in die tijd! Bronnen vertellen dat het juist ten tijde van het Nieuwjaarsfeest was dat men een dergelijke beroering verwachtte. Ja, als je in de kerk niet meer wordt aangeraakt dan zoek je het leven elders!

En de gestelijken?

Ze waren zo verstrikt in de letter dat ze niet door hadden dat de letter op zich dood! Ze hadden geen oog voor de nood! Geen oog voor de menigte, schapen zonder herders bij het bad van de schaapspoort.

Hij, Jezus, moet daar eerst in de tempel geweest zijn. Want bij elk feest staat de tempel centraal en Jezus was opgegaan naar Jeruzalem op het feest.

Daar was Hij in het huis van de Vader waar Hij straks zou zeggen, aanvullend op de zojuist aangehaalde woorden 'gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin het eeuwige leven te hebben' -en wát Jezus dan aanvullend zegt, komt verdraaid dicht bij de aan het begin van de preek aangehaalde slotwoorden van Johannes - '*en deze zijn het welke van Mij getuigen en toch wilt gij niet komen om leven te hebben.*'

Jezus bezocht de kerk van toen en vond woordpluizers en muggenzifters, erger, herders zonder erbarmen.

En Hij die zei: '*Ik ben de weg, de waarheid en...Het Leven*' en '*dat Hij gekomen was om het verlorene te zoeken*', ging naar Bethesda...

God ziet u de ellende? Die menigte? Die zuilengangen vol? Als er een God is waar is Hij dan? Ziet u het, ziet u Hem?

De Goede Herder laat de 99 schapen achter om een *menigte te vinden*?

Ach op meer dan één plaats lezen we dat Jezus *allen genas*, maar hier komt, precies zoals Johannes heeft bedoeld, zijn grootheid en liefde en betrokkenheid op het bestaan van elk menselijk individu nog meer tot uitdrukking als Hij in de menigte de enkeling op het oog heeft! Het Leven voor de mens, en dan ook nog de mens in zijn feitelijke staat.

Zie ze nog weer even voor u, die menigte in gespannen verwachting in Bethesda, alleen oog hebbend voor een zogenaamde miraculeuze genezing. Hoe onderstreept deze geschiedenis de tragiek van de gevallen mens - pijnlijk en machteloos. Even verderop de geestelijkheid, door eigen vroom denken verlamd – verschrompeld geestelijk leven -, maar bovenal blind voor de menigte uitgestoken handen in het lege niets hier. Ze hoorden de jammerklachten niet na vergeefse hoop verstikken in eeuwige stilte...

Jezus zag de menigte met de ogen van de Vader, nee, *in Hem ontmoeten we hier de Vader*. Jezus is juist hier aan Hem gelijk! en laat weten dat God niet gebonden is aan tempel of kerk, niet aan de theologie van de theoloog toen én nu, maar dat Hij is: *Immanuel*, God *met* ons!

Midden tussen al de mensen, gezond, of zoals hier ziek, heeft Hij oog voor...

die ene...

niet zomaar, maar precies zoals Johannes aangeeft bij de zieke die hier nu in zijn lens komt: die 38 jaar lang zieke. 'Hem', zegt Johannes, 'zag Jezus liggen' terwijl hij vervolgens aangeeft dat Jezus wist dat hij al 38 jaar lang ziek was. Je moet horen tot het ras van de gestelijken daar toen op afstand in de

tempel, om dit met je verstand tot voorkennis van Jezus, op grond van ingewonnen informatie, terug te brengen. De Bijbel laat bij monde van Jezus even later weten dat die kennis van de Vader kwam: 'Ik kan niets doen of Ik moet het de Vader zien doen. Want de Vader heeft de Zoon lief *en toont Hem al wat Hij zelf doet*.

Kortom, God de Vader die zijn Zoon in de wereld had gezonden om het verlorene te zoeken bepaalt Hem hier en nu bij deze man.

Hoe opmerkelijk, het initiatief komt van Gods kant. Terwijl de ogen van de menigte gespannen waren gericht op het water, zoeken de ogen van Hem die 'het water van het leven' is naar de exponent van ellende – deze 38 jaar lang zieke mens.

Jezus zoekt hier niet naar geloof of volkomen ontvankelijkheid. Hij zoekt de mens, zoals gezegd in zijn feitelijke staat en die trof Hij hier in deze mens aan. Deze mens vormde het meest geëigende object voor Gods helende genade en liefde, hij was het toonbeeld van elk mens.

Kunt u zich in deze mens zien, heel concreet misschien zelfs qua omstandigheid?

Daar klinkt een vraag: 'wilt gij gezond worden?'

Zeg nu niet 'wat een vraag, je zult immers maar 38 jaar lang op heling wachten. Dat stempelt toch je bestaan'. Wanneer je zo denkt en reageert dan heb je de aard van de vraag van Jezus niet begrepen. Jezus legt namelijk met die vraag de vinger op zijn feitelijke diepste ellende. Een diepte door de man verwoord in wat hij antwoordt: *ik heb niemand!*

Daar ligt deze man wie weet hoeveel al van die 38 jaar van ziekte tussen een menigte van *lotgenoten* waarmee je zou verwachten dat hij door de jaren heen toch wel iets van een lotsverbondheid moet hebben gekregen. En toch zegt hij: *ik heb niemand*. Dat is geen leven!

Leven is IEMAND hebben! Verbonden zijn aan. Iemand hebben is je gekoesterd weten in *liefde*, gevende liefde! Weggevende liefde, onbaatzuchtig. Eenzaamheid is zonder IEMAND zijn, liefde missen!

Hoor! Alzo lief heeft God... en vul je naam maar in!

We hoorden in psalm 142 David, gezond naar lijf en leden, zeggen: *NIEMAND ziet naar mij om, NIEMAND vraagt naar mij...* Hoort u het zeggen, hoort u het iemand zeggen die u heel goed kent en waarbij u op dit ogenblik wordt bepaald, of... hoort u het zichzelf misschien zeggen: *ik heb niemand!* Zoals gezegd de man werd omringd door een menigte lotgenoten en David in de grotten van Adullam werd door een leger van vrienden omringd en toch klinkt: *ik heb NIEMAND*.

Als ergens pijn doorklinkt, het verdriet van de mens, dan wel in deze woorden. Het zijn de ergste woorden die je als mens kunt uitspreken. Uit de twee zojuist gegeven situaties mag duidelijk worden dat zelfs lotgenoten nog met de ellebogen kunnen werken en je zelfs tussen vrienden eenzaam kunt zijn. *Daar* heeft Jezus namens de Vader oog voor! Want de wortel van deze eenzaamheid ligt in de gebrokenheid van de mens, al sinds de zondeval.

Daar was de mens en zijn vrouw, een twee-eenheid, verscholen met schorten van vijgenbladeren tussen de struiken en daar komt God. Het initiatief komt van zijn kant en Hij vraagt: 'Mens waar ben je?' En dan staat, hoe pijnlijk, zelfs die twee-eenheid per persoon alleen als ze met de vinger naar elkaar wijzen. Maar God wijst de kern van het probleem aan: het zit in feite tussen jou en mij niet zoals het hoort en kan!

Want deze man gaat na Jezus' machtswoord genezen met de matras onder zij arm dankbaar naar de tempel waar hij opnieuw tegen Jezus aanloopt. Hij was genezen, maar, hij kende Jezus nog niet omdat de grootste heling nog moest plaatsvinden: '*Zie gij zijt gezond geworden; zondig niet meer opdat u niet iets ergers overkome*', namelijk **eeuwige eenzaamheid!** Het is de zonde die de mens eenzaam maakt! Het moet komen tot herstel van contact met God.

De geestelijkheid vandaag heeft wat vaak - nog steeds - net als de geestelijkheid toen alleen maar oog voor haar theologie, in plaats van voor deze werkelijkheid: dat deze boodschap zelfs binnen de tempel toen en de kerk nu verkondigd moet worden als de enige weg tot heil.

Hij is hier, daar ben ik waarachtig van overtuigd, want Hij heeft gezegd dat waar twee of drie samenkomen in Zijn naam Hij in het midden is. Doe als David en roep als hij tot de Here: *ik zeg Gij zijt mijn schuilplaats, mijn deel in het land der levenden* (was dat niet wat hij deed toen zelfs zijn vrienden zich tegen hem keerden – David sterkte zich in de Here)! Wie gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, heeft Leven in zijn naam, Het Leven. Niet absurd, maar vol hoop! Hij klopt aan het individuele hart, nu. Het hart dat pijn heeft van verworpenheid, het hart waarin een onnoemelijk

verdriet leeft als oorzaak van misschien lichamelijke of geestelijke pijn, het hart dat zonder geluid schreeuwt: ik heb **niemand**! Hij zegt: 'Wil je gezond worden, als je mijn stem hoort en je hart opent dan zal Ik bij je binnen komen en maaltijd met je houden'. Hij brengt het doel van de sabbat, de zondag: rust, een vrede die alle verstand te boven gaat, opstandingsleven, dat je kunt zeggen: ik heb IEMAND, Jezus de Christus, mijn Here, mijn God.

Amen.

